

Posudek na habilitační práci

Mgr. Júlia Sadovská Halamová, Ph.D. : *Psychologický zážitek komunity*

Jako habilitační spis předkládá autorka čerstvě publikovanou práci, která se zabývá aktuální a zásadní otázkou, co znamená přináležet do společenství, co představuje pro člověka spolužití se sociální strukturou, co má očekávat, co tomu musí dávat atp. Na jedné straně to všichni prožíváme denně sami na sobě, ale odborně obsáhnout a zmapovat dynamiku alespoň základních proměnných je enormně obtížné. Každodennost a obvyklost vždy vzdoruje vědecké deskripci a kontrole nejvíce. Přitom se tak často hovoří o komunitní péči, o komunitní podobě psychoterapie atp. Však i tam (a zde viz teorie a praxe spojená v Čechách se jmény např. Jaroslava Skály a Ferdinanda Knoblocha) byla komunita chápána jako prostor, kde se setkává jedinec, širší skupina a společnost. Smyslem bádání a praktikování je posilovat a upevňovat člověka v jeho jedinečnosti a současně v jeho přináležení do širších sociálních vazeb. A podobně to koncipuje i autorka předloženého textu. Z něho také jasně vyplývá, že studium komunitní psychologie má na Slovensku již pevnou pozici a silné vazby na hlavní linie výzkumu ve světě. Daná badatelská oblast má nejen teoretické zázemí, ale i své výzkumné nástroje s přiměřenými psychometrickými kvalitami (viz např. str. 6 předloženého textu).

Komunita je také hned vázaná na etnický pohled a problém migrace. Všechno to jen zvýrazňuje podstatnost celé procházené tematiky v současném světě, který se současně propojuje i diverzifikuje. Ale není to záležitost jen naší současnosti. Autorka v tom navazuje na klasiky (Tönniese, Durkheima, Webera, Simmela aj.). Přes onu tradici se ukazuje, že přirozenost spolužití se tak či onak narušuje (jak ve vazbách lidí mezi sebou, tak s přírodou, což původně pochopitelně tvořilo vzájemně propojený celek). Podoba komunit se mění. Autorka se podrobně věnuje vybraným teoretickým koncepcím komunity, jak ve smyslu teritoriálním, tak i vztahovém (např. detailní analýzy teorie McMillana a Chavise, dále Turnera a také Pecka). Srovnání modelu McMillana a Chavise s modelem Peckovým věnuje autorka samostatnou část práce za použití empirických dat a vybraných škál. Jde přitom o originální autorčiny výzkumy. Měření zážitku komunity a s tím spjatými metodologickými otázkami tvoří také ucelenou část práce. Zájemci se zde mohou seznámit s detaily řady škál k tomu určených.

Autorčin text je jak přehledový, tak původně experimentální. Vyžaduje čtenáře zaujatého tematikou a základně znalého základních otázek sociologie, sociální psychologie, ale také statistiky. Z toho také zřetelně plyne, že autorka je schopná interdisciplinárního přesahu a zpracovávání informací po více dimenzích. Vše je však dobře strukturované a není problém v textu vyhledat přímo a rychle to, co čtenáře zajímá nejvíce. Příkladem mohou být různé podoby prožitků komunity a jejich vztahů např. ke zdraví apod. Podnětných momentů je v textu mnoho. Za všechny ještě uvedu využití znalostí dimenzí prožitku komunit a jejich záměrné budování. Je to velmi pěkná ukázka propojení teoretického zázemí s výhledy pro praktické aplikace. V souvislosti s tím by bylo zajímavé znát autorčiny výhledy do dalšího vědeckého zkoumání, resp. co autorka vnímá jako následující problém, který na její dosavadní poznatky navazuje a je tak pro ni výzvou.

Předloženou práci považují za splňující všechny požadavky na práci habilitační a na základě tohoto konstatování doporučuji, aby Mgr. Júlii Sadovské Halamové byl udělen vědeckopedagogický titul docenta.

Praha 27.11. 2014

Doc. PhDr. Jiří Šípek, ČSc., Ph.D.